

גידול בקר לבשר תוך שמירה על השטח והנוף

נמצא יתרון משמעותי לבימוסה העשבונית ברעיה מחזורית כאשר לחץ הרעיה היה חזק. כן נמצא יתרון לאיכות המרעית בעונת הירק כאשר ממשק הרעיה הוא מוקדם ובלחץ רעיה חזק.

בבדיקת השפעת ממשקי הרעיה על ריכוזי יסודות ההזנה (זרחן וחנקן) בקרקע נמצא כי היתה ירידה בריכוז הזרחן בשטחים הנתונים לרעיה ולעומת עליה בריכוז באזורי הכינוס של בעלי החיים.

באופן כללי נמצא יתרון בביצועי הבקר ברעיה מחזורית על פני נמשכת אך על מנת לאשש תוצאות אלו לגבי יעילות הייצור של הבקר יש צורך בהמשך המעקב למספר שנים נוסף.

יתכן ותוצאות צמחיות אלו, המצביעות על יתרון תחת ממשק של רעיה מחזורית היא הסיבה ליתרון שנמצא גם בביצועי הפרות בממשק רעיה זה. אך בשלב זה עדיין מוקדם לקשור קשר זה בצורה ודאית. לגבי מאזן הנוטריינטים בקרקע, תוצאות ראשוניות המוצגות בדו"ח זה מצביעות על כך שתחת הרעיה בתנאים המוזכרים, ישנה הוצאה של זרחן וחנקן משטח המרעה והעברתו לאזורי הריכוז של הבקר. ההנחה הראשונית היא, כי ניצול הצומח על ידי בעלי חיים בשטח המרעה ופיזורו הלא הומוגני בצורת גללים בחלקה הוא הגורם המרכזי לכך. בבדיקת תוצאות הפיזור המרחבי של בעלי החיים במרעה כרי דשא הצביעו על כך כי בחלק ניכר מזמן שוהות הפרות באזור הצל, המים והמזון המוגש ולשם כנראה מועבר חלק גדול מנוטריאנטים אלו.

חוקרים: זלמן הנקין, אריה ברוש, יאן לנדאו, יוג'ין אונגר, אבי פרבולוצקי, פנחס פיין, מרסלו שטרנברג, עמית דולב

המרעה הטבעי המפותח והמוסדר בצפון הארץ מנוצל בעיקר על ידי עדרי הבקר לבשר. לענף זה יתרונות משמעותיים בשטחים הפתוחים בגליל ובגולן, בעיקר באותם שטחים המאופיינים בצומח עשבוני עשיר.

הרעיה בשטחים הפתוחים מהווה מקור לייצור בשר ופרנסה ובו בזמן אמצעי לשמירה על השטח והנוף. מטרת העל של המחקר היא ליעל את השימוש במשאבי המרעה העשבוני ליצור בשר איכותי, תוך שימור צומח המרעה וקידום ערכי הנוף והסביבה.

היעדים הספציפיים של המחקר הם:

1. שיפור יעילות ניצול המרעה והזנת העדר בהקשר מערכתי כולל של ממשק הרעיה וההזנה וביצועי העדר.
2. לימוד השפעת צורת הממשק על ביצועי הפרות.
3. לימוד השפעות ממשק הרעיה (מוקדמת ומאוחרת) על הרכב, כמות ואיכות הצומח במרעה.

המחקר בשדה מבוצע בחוות כרי דשא בשתי מסגרות ממשק נפרדות: 'עדר הניסוי' המונה כ- 190 פרות קבועות המחולקות בין 8 קבוצות על שטח כולל של כ- 2,500 דונם ו'העדר המסחרי' - שאר הפרות, המחולקות בשטח בעדרים שונים הנמצאים במעקב מסודר במסגרת של ניסויי שדה שונים.

נמצא כי בלחץ רעיה חזק יש יתרון לממשק של רעיה מחזורית על פני ממשק של רעיה נמשכת. ניתוח רב-שנתי (18 שנה) הראה הבדלים בהרכב הצומח כתוצאה מהבדלים בממשק הרעיה.

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור

מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il